četvrtak, 11. ožujka 2021.

P9_TA(2021)0087

Masovni sudski postupci protiv pripadnika oporbe i civilnog društva u Kambodži

Rezolucija Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o masovnim sudskim postupcima protiv pripadnika oporbe i civilnog društva u Kambodži (2021/2579(RSP))

(2021/C 474/13)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Kambodži, osobito one od 14. rujna 2017. o Kambodži, a posebno o slučaju Kema Sokhe ([1]), 14. prosinca 2017. o Kambodži: osobito o raspuštanju Kambodžanske stranke nacionalnog spasa ([2]) i od 13. rujna 2018. o Kambodži, a posebno o slučaju Kema Sokhe ([3]),

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća o Kambodži od 26. veljače 2018.,

— uzimajući u obzir Pariški mirovni sporazum iz 1991., u čijem se članku 15. navodi obveza poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda u Kambodži, među ostalim i od strane međunarodnih potpisnika,

— uzimajući u obzir odluku Komisije od 12. veljače 2020. ([4]) da se dio carinskih povlastica dodijeljenih Kambodži u okviru trgovinskog programa Europske unije „Sve osim oružja” (EBA) ukine počevši od 12. kolovoza 2020.,

— uzimajući u obzir izjavu glasnogovornika visoke povjerenice UN-a za ljudska prava od 11. rujna 2020. o uhićenju istaknutog sindikalista Ronga Chhuna i 24 drugih boraca za ljudska prava i okoliš ([5]),

— uzimajući u obzir izjavu glasnogovornice Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) od 2. ožujka 2021. o masovnim sudskim postupcima protiv pripadnika oporbe,

— uzimajući u obzir Konvenciju Međunarodne organizacije rada o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje,

— uzimajući u obzir izjavu posebnog izvjestitelja za pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja, članova Radne skupine za borbu protiv diskriminacije žena i djevojčica i posebnog izvjestitelja za slobodu izražavanja od 16. studenoga 2020. o represiji nad civilnim društvom i napadima na borce za ljudska prava u Kambodži,

— uzimajući u obzir Sporazum o suradnji između Europske zajednice i Kraljevine Kambodže od 29. travnja 1997. ([6]),

— uzimajući u obzir kambodžanski Kazneni zakon,

— uzimajući u obzir Smjernice EU-a o borcima za ljudska prava iz 2008.,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima od 10. prosinca 1948.,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,

— uzimajući u obzir izvješće posebne izvjestiteljice o stanju ljudskih prava u Kambodži Rhone Smith od 25. studenoga 2020.,

---

([1]) SL C 337, 20.9.2018., str. 99.
([2]) SL C 369, 11.10.2018., str. 76.
([3]) SL C 433, 23.12.2019., str. 128.
([4]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/550 od 12. veljače 2020. o izmjeni priloga II. i IV. Uredbi (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu privremenog opoziva dogovorâ iz članka 1. stavka 2. Uredbe (EU) br. 978/2012 u odnosu na određene proizvode podrijetlom iz Kraljevine Kambodže, (SL L 127, 22.4.2020., str. 1.).
([5]) https://www.ohchr.org/FR/HRBodies/HRC/Pages/NewsDetail.aspx?News ID=26223&LangID=F
([6]) SL L 269, 19.10.1999., str. 18.

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da je u studenome 2020. najmanje 137 osoba optuženo za povezanost s raspuštenom oporbenom Kambodžanskom strankom nacionalnog spasa (CNRP) te im se sudi na temelju politički motiviranih optužbi za poticanje, planiranje i provedbu napada usmjerenih na državu na temelju članaka 451., 453., 494. i 495. Kaznenog zakona;

B. budući da je 1. ožujka 2021. Općinski sud u Phnom Penhu osudio devet najviših čelnika CNRP-a na temelju optužbi za „pokušaj organiziranja državnog udara s ciljem svrgavanja vlade” zbog pokušaja povratka u Kambodžu 9. studenoga 2019.;

C. budući da se bivši predsjednik CNRP-a Sam Rainsy pokušao vratiti u Kambodžu 2019.; budući da je Samu Rainsyju izrečena najstroža kazna zatvora od 25 godina; budući da su osim Sama Rainsyja osuđeni i Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura i Nuth Romduol; budući da sve optuženike čeka zatvorska kazna od 20 do 25 godina; budući da im je oduzeto pravo glasovanja i kandidiranja na izborima;

D. budući da se oporbenim političarima sudilo u odsutnosti, s obzirom na to da im nije bilo dopušteno vratiti se u Kambodžu kako bi iznijeli svoju obranu pred sudom;

E. budući da je sud ubrzao suđenje kada je riječ o tim predmetima, dok je suđenje bivšem predsjedniku CNRP-a Kemu Sokhi, koji je pušten uz jamčevinu pod strogim uvjetima, obustavljeno te je njegov zahtjev za nastavak suđenja odbijen;

F. budući da je u srpnju 2019. sud u odsutnosti osudio novoizabranog predsjednika Demokratskog sindikata kambodžanskih tekstilnih radnika (CCAWDU) Konga Atitha zbog nasilja tijekom prosvjeda vozača protiv poduzeća Capitol Bus iz 2016.; budući da zbog trogodišnje uvjetne kazne koju je dobio, Kong Atith više ne može biti vođa sindikata radnika;

G. budući da su 31. srpnja 2020. vlasti uhitile Ronga Chhuna, predsjednika neovisne Konfederacije sindikata Kambodže, i to bez uhidbenog naloga, u njegovu domu u Phnom Penhu, te budući da je 1. kolovoza 2020. optužen za „poticanje na počinjenje kaznenog djela” na temelju članaka 494. i 495. kambodžanskog Kaznenog zakona; budući da je nakon toga odveden u istražni zatvor u kaznenu jedinicu br. 1 u Phnom Penhu;

H. budući da tijekom masovnih sudskih postupaka koji su se provodili od studenoga 2020. do veljače 2021. nisu izneseni pouzdani dokazi; budući da optuženicima nije bilo dopušteno da prisustvuju suđenju; budući da je javnost većinom bila isključena iz sudskih postupaka; budući da su prema određenim navodima optuženici opovrgnuli navodna priznanja koja su se koristila tijekom suđenja, tvrdeći da su potpis ili potpis otiskom palca dali pod prisilom i bez odvjetnika;

I. budući da su suđenjima na Općinskim sudom u Phnom Penhu prekršeni postupovni i materijalni zahtjevi pravednog suđenja sadržani u kambodžanskom Kaznenom zakonu i članku 14. stavku 3. točki (d) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima;

J. budući da je od 2017. vlada Kambodže poduzela niz represivnih mjera kojima se ograničava političko sudjelovanje i izborna prava u zemlji, zbog čega se napušta put k demokraciji i stvara autoritarna država;

K. budući da je 16. studenog 2017. Vrhovni sud objavio raspuštanje CNRP-a;

L. budući da izbori održani 2018. u Kambodži nisu ispunili minimalne međunarodne standarde za demokratske izbore te su omogućili vladajućoj stranci, Kambodžanskoj narodnoj stranci (CPP), da preuzme potpunu kontrolu nad svim mjestima u Senatu i u Narodnoj skupštini, čime je *de facto* stvorena jednostranačka država bez parlamentarne oporbe;

M. budući da su kambodžanske vlasti najavile da će se sljedeći lokalni izbori održati 5. lipnja 2022., dok je ključna oporbena stranka CNRP i dalje zakonski raspuštena, a njezini su vođe osuđeni te im je zabranjeno sudjelovanje u politici, a njihove se pristaše uznemirava, uhićuje i podvrgava nasilju;

N. budući da su stručnjaci UN-a za ljudska prava izrazili zabrinutost zbog postroživanja ograničenja za civilno društvo u Kambodži;

O. budući da je Komisija 12. veljače 2020. odlučila povući dio carinskih povlastica dodijeljenih Kambodži u okviru trgovinskog programa Europske unije „Sve osim oružja” (EBA) zbog ozbiljnih i sustavnih kršenja načela ljudskih prava sadržanih u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima;

1. poziva vladu Kambodže da okonča sve oblike uznemiravanja, zastrašivanja i politički motiviranih kaznenih optužbi protiv članova oporbe, sindikalista, boraca za ljudska prava, predstavnika medija i civilnog društva; poziva sigurnosne snage da se suzdrže od nepotrebne i prekomjerne upotrebe sile protiv onih koji sudjeluju u mirnim prosvjedima;

2. poziva kambodžanske vlasti da odmah i bezuvjetno poniš te kazne na koje su osuđeni Sam Rainsy, Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura i Nuth Romduol;

3. poziva kambodžanske vlasti da pokrenu proces nacionalnog pomirenja i to istinskim i uključivim dijalogom s oporbenim političkim strankama i civilnim društvom;

4. poziva vladu Kambodže da bez odgode na slobodu pusti sve pojedince koji su pritvoreni jer su ostvarivali svoja ljudska prava te da odbaci sve optužbe protiv njih; naglašava da su optužbe protiv više od 130 osoba politički motivirane i usmjerene na eliminiranje neistomišljenika;

5. zgrožen je sve većim kršenjima ljudskih prava u Kambodži, te ih osuđuje, uključujući nasilje nad mirnim prosvjednicima, donošenje novih represivnih zakona i uhićenje boraca za ljudska prava, novinara, aktivista iz oporbenih stranaka, aktivista za zaštitu okoliša, studenata i običnih građana koji su mirno izražavali svoja mišljenja;

6. apelira na kambodžansku vladu da stavi izvan snage sve represivne zakone, uključujući nedavne dekrete i nacrte zakona kojima se regulira digitalno okruženje i vladi omogućuje da poveća internetski nadzor, cenzuru i kontrolu interneta, te da povuče sve nedavne izmjene Ustava, Kaznenog zakona, Zakona o političkim strankama, Zakona o sindikatima, Zakona o nevladinim organizacijama i svih drugih zakonodavnih akata kojima se ograničavaju sloboda govora i političke slobode te koji nisu potpuno u skladu s obvezama Kambodže i međunarodnim standardima;

7. poziva kambodžanske vlasti da poštuju prava svih građana na pošteno suđenje, slobodu izražavanja te slobodu udruživanja i mirnog okupljanja;

8. poziva kambodžanske vlasti da odmah prestanu s drugim oblicima uznemiravanja u zemlji, uključujući sudsko uznemiravanje i zastrašivanje članova oporbe;

9. osuđuje represivno djelovanje pod krinkom zaštite zdravlja i podsjeća da se hitne mjere u okviru suzbijanja pandemije bolesti COVID-19 ne bi smjelo upotrebljavati za utišavanje neistomišljenika;

10. izražava zabrinutost zbog sve većeg pritiska na aktiviste za zaštitu okoliša; zabrinut je zbog toga što su i oni bili među optuženicima u nedavnim masovnim sudskim postupcima;

11. ponovno ističe da izbori nisu bili ni slobodni ni pravedni te da se CPP ne bi trebao smatrati legitimnom vladajućom strankom Kambodže; naglašava da izbori mogu biti istinski slobodni i pravedni samo ako je oporbenim strankama dopušteno sudjelovanje;

12. poziva kambodžansku vladu da ponovno uspostavi demokraciju i zajamči da se pri provedbi zakona poštuju ljudska prava i temeljne slobode, što podrazumijeva potpuno poštovanje ustavnih odredbi o pluralizmu i slobodi udruživanja i izražavanja;

13. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog kontinuiranih vladinih mjera i uznemiravanja neovisnih medijskih kuća i novinara, čime se guše njihova prava na slobodu izražavanja, uključujući pravo na slobodu mišljenja te primanje i širenje informacija i ideja bez uplitanja tijela vlasti, te izražava zabrinutost zbog zatvaranja nekoliko novinara zbog neovisnog izvještavanja, na temelju izmišljenih optužbi;

14. izražava žaljenje zbog činjenice da kambodžanska vlada nije ispunila svoje dužnosti u suzbijanju ozbiljnih i sustavnih kršenja političkog sudjelovanja, slobode izražavanja i slobode udruživanja, što je rezultiralo odlukom Komisije da od 12. kolovoza 2020. povuče dio carinskih povlastica dodijeljenih Kambodži u okviru trgovinskog programa „Sve osim oružja” (EBA) Europske unije; apelira na Komisiju da ustraje na jasno definiranim standardima ljudskih prava u svim svojim interakcijama s kambodžanskom vladom te da probleme istaknute u ovoj rezoluciji uvrsti u svoj pojačani angažman s vlastima, uključujući u pogledu programa EBA; poziva Komisiju da pomno prati situaciju i da procijeni učinak djelomičnog povlačenja carinskih povlastica u okviru programa EBA na najranjivije segmente civilnog društva;

15. konstatira da će se ovogodišnji sastanak na vrhu ASEM-a održati u Phnom Penhu; smatra da EU ne bi trebao pristati na tu lokaciju ako se ne osigura ponovna uspostava demokratskih načela;

16. poziva države članice da obustave svu bilateralnu financijsku potporu kambodžanskoj vladi i da se umjesto toga usredotoče na organizacije civilnog društva i oporbene stranke;

17. poziva ESVD i države članice da prate stanje ljudskih prava u Kambodži i djeluju u potpunosti u skladu s Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju i Smjernicama EU-a o borcima za ljudska prava; traži od delegacije EU-a u Phnom Penhu i veleposlanstava država članica da prate suđenja i da posjećuju zatvorenike;

18. inzistira na tome da kambodžanska vlada surađuje s Uredom visokog povjerenika UN-a za ljudska prava i dužnosnicima UN-a za posebne postupke kako bi im se omogućilo da bez uplitanja ispunjavaju svoje mandate;

19. poziva kambodžansku vladu da poduzme potrebne mjere kako bi se zajamčilo brzo poništenje raspuštanja CNRP-a i vraćanje njegovih 5 007 lokalnih vijećnika na njihove položaje;

20. ponavlja poziv koji je kambodžanskim vlastima uputila Rhona Smith, posebna izvjestiteljica UN-a o stanju ljudskih prava u Kambodži, da se otvori građanski prostor, štite i promiču temeljne slobode, uključujući pravo na okupljanje i izražavanje, te da se svima osigura pravo na pošteno suđenje, kako je zajamčeno međunarodnim normama i standardima u području ljudskih prava i kambodžanskim zakonima;

21. poziva Komisiju i Vijeće da izrade sveobuhvatnu i stratešku inicijativu za demokraciju koja se odnosi na zemlje regije ASEAN i da je u roku od šest mjeseci predstave Europskom parlamentu;

22. smatra da je krajnje vrijeme za uvođenje ciljanih sankcija usmjerenih na kambodžanske čelnike i njihove gospodarske interese, što uključuje zabrane putovanja i zamrzavanje imovine; apelira na Vijeće da uvede restriktivne mjere protiv političkih vođa i vođa sigurnosnih snaga odgovornih za teška kršenja ljudskih prava, raspuštanje i naknadnu represiju nad oporbom u Kambodži, kao i protiv njihovih gospodarskih interesa u okviru globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava;

23. poziva ESVD i države članice da poduzmu hitne mjere i na predstojećem 48. zasjedanju Vijeća UN-a za ljudska prava usmjere napore u donošenje snažne rezolucije o stanju ljudskih prava u Kambodži te da produlje mandat posebne izvjestiteljice UN-a o stanju ljudskih prava u Kambodži i zatraže da visoka povjerenica UN-a za ljudska prava prati stanje ljudskih prava u Kambodži i izvješćuje o njemu te da predstavi mjere koje bi vlada trebala poduzeti kako bi ispunila svoje međunarodne obveze u području ljudskih prava;

24. poziva Europsko vijeće da donese službeno stajalište o stanju ljudskih prava i narušavanju demokracije u Kambodži;

25. nalaže svom predsjedniku da ovu rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije/Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Europskoj službi za vanjsko djelovanje, glavnom tajniku Udruga zemalja jugoistočne Azije, vladama i parlamentima država članica te vladi i Narodnoj skupštini Kambodže.